

УДК 342. 25

Закоморна Катерина Олександрівна –

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри державного будівництва
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Kateryna O. Zakomorna –

candidate of juridical sciences, associate professor,
assistant professor of state construction department,
Yaroslav Mudryi National Law University
(77 Pushkinska Street, Kharkiv, 61024, Ukraine)

Територіальна організація влади в Республіці Індія

Розкрито правову природу територіальної організації влади в Республіці Індія. Визначено особливості вертикальних і горизонтальних взаємин органів публічної влади в Республіці Індія. Висвітлено сучасні тенденції розвитку структурно-функціональної організації органів державної влади та місцевого самоврядування в Республіці Індія..

Ключові слова: вертикальні і горизонтальні взаємини органів публічної влади, Республіка Індія, структурно-функціональна організація органів державної влади та місцевого самоврядування, територіальна організація влади.

Раскрыто правовую природу территориальной организации власти в Республике Индия. Определены особенности вертикальных и горизонтальных взаимоотношений органов публичной власти в Республике Индия. Освещены современные тенденции развития структурно-функциональной организации органов государственной власти и местного самоуправления в Республике Индия.

Ключевые слова: вертикальные и горизонтальные отношения органов публичной власти, Республика Индия, структурно-функциональная организация органов государственной власти и местного самоуправления, территориальная организация власти.

K.O. Zakomorna Territorial Organization of Power in the Republic of India

In the Concept of the reforming local self-government and territorial organization of the power in Ukraine (2014) the modernization of state-local government relations as the priority direction of the domestic constitutional reform has been recognized. At the same time, the discrepancy between the spatial organization of local government bodies and representatives of central executive bodies hinders of the modernization of the territorial organization of power in our state. Studying experience of the Republic of India, will improve of the territorial organization of power in Ukraine. The problem of the territorial organization of the power and solutions in the light of the constitutional reform to fully and comprehensively discovered in publications I. Bodrova, Y. Ganashchuk, P. Lubchenko, A. Lyalyuk, S. Seregina and others. However, the territorial organization of the Republic of India in the Ukrainian legal science has not been sufficiently studied. The purpose of the article is to identify of the legal nature of vertical and horizontal relations of the public authorities in the Republic of India.

In accordance with the Constitution of India (1949) India is a Union of 29 states and 7 territories. The modern Indian federalism is the guarantee of the territorial integrity of the state and the way to the achievement of the national reconciliation in the country. Simultaneously, the territorial organization of the power is characterized by the centralized nature of vertical and horizontal relations between public authorities, which is demonstrated in the following: - in the Basic Law the federation competency expansion in state-regional relations have been founded; - for the purpose of rational management, states in zones has been united and special administrative-territorial units, headed by a civil servant appointed by the central government, has been introduced; - the organization and activities of the local self-government in the federal Basic Law have been regulated; - the principle of the hierarchical subordination into the system of the local self-government have been

fixed. At the same time, as a result constitutional and legal reforms of the XX and XXI century of the territorial organization of the power in the direction of the deconcentration of the power and the financial decentralization has been modernized.

Keywords: *Republic of India, structural and functional organization of state authorities and the local self-government, territorial organization of the power, vertical and horizontal relations of public authorities.*

Постановка проблеми. У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (2014 р.) модернізація взаємин держави та місцевого самоврядування визнана пріоритетним напрямком вітчизняної конституційної реформи. З метою реалізації положень цієї Концепції протягом останніх років Верховна Рада України прийняла низку таких важливих Законів, як: «Про засади державної регіональної політики», «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві вибори» тощо. Разом з тим, на думку українських науковців, на сьогодні невідповідність просторової організації органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади загальної компетенції з організацією мережі територіальних органів центральних органів виконавчої влади гальмують модернізацію територіальної організації влади в нашій державі [1, с.13]. У цьому зв'язку дослідження зарубіжного досвіду визначення державно-локальних відносин сприяє формуванню оптимальної моделі територіальної організації влади в Україні. Отримані результати нададуть змогу переосмислити існуюче бачення проблем у сфері вітчизняного публічного управління та дозволять знайти раціональні підходи до їх вирішення. На наш погляд, при формуванні оновленої концепції вітчизняної моделі територіальної організації влади заслуговує на увагу відповідний досвід Республіки Індія. У цій країні засади взаємини держави і місцевого самоврядування мають специфіку, яка полягає в різноманітності вертикальних і горизонтальних взаємозв'язків публічних інституцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання територіальної організації влади в країнах Європи всебічно досліджувалися в роботах українських вчених (І. Бодрової, Ю. Ганащука, О. Лазор, П. Любченко, О. Лялюка, С. Серьогіної й ін.).

Невирішені раніше проблеми. Водночас дослідження специфіки територіальної

організації влади в Республіці Індія не отримало достатнього розвитку у вітчизняному конституційному та муніципальному праві.

Мета статті полягає у встановленні правової природи вертикальних і горизонтальних взаємин органів публічної влади, сформованих на різних рівнях адміністративно-територіального устрою Республіки Індія.

Виклад основного матеріалу. В українській науці конституційного та муніципального права територіальна організація влади розглядається як комплексна категорія, яка містить територіальний фактор і системно-структурний фактор організації публічної влади. Дане трактування, поєднуючи організаційну, територіальну, правову та економічну основи функціонування органів публічної влади різних рівнів, дозволяє розкрити сутність побудови публічної влади в територіальних частинах держави та специфіку їх взаємовідносин з центральною державною владою [2]. Особливий акцент при характеристиці територіальної організації публічної влади правники роблять на сукупності різноманітних зв'язків: по-перше, вертикальних – взаємовідносинах між різними рівнями публічної влади, а по-друге, горизонтальних зв'язків, що складаються між різними суб'єктами публічної влади одного адміністративно-територіального рівня [3].

Конституція Індії (1949 р.) досить детально регулює територіальну організацію влади. Відповідно до Основного закону Індія представляє собою Союз штатів, а територія Індії складається із територій штатів, союзних територій, вказаних в Першому додатку, та інших територій, які можуть бути придбані (статті 1, 2) [4]. На час набуття незалежності в 1947 році Індія складалася з 571 князівств, об'єднаних у 27 штатів на основі адміністративно-територіальної доцільності та історичного розвитку. Проте багатомовність, релігійна і культурна різноманітність населення штатів не були враховані в процесі створення федеративної держави. У зв'язку з цим виникла

потреба в подальшій реорганізації принципів територіальної організації влади [5, с. 10].

Першим кроком в цьому напрямку стало в 1956 році виокремлення штату Андхра із складу штату Мадрас з метою захисту інтересів Телегомського населення. Після цих подій за ініціативою Джавахарлалу Неру був прийнятий Акт про реорганізацію штатів (1956 р.). Відповідно до даного Акту за національним принципом формувалися 14 штатів і 6 союзних територій [6]. Територіальна реорганізація радикальним чином змінила зміст індійського федералізму, забезпечивши самоврядування і самовизначення в рамках Конституції всіх великих і нечисленних народів. Проте національна проблема розглядалася, в основному, як мовна проблема всередині однієї багатомовної індійської нації. Зокрема, поряд з 11 одномовними штатами виникли штати, створені за білінгвістичний принципом (Бомбей, Джамму і Кашмір, Пенджаб і Ассам). З 1963 р. штат Бомбей був розділений на два одномовних штати Махараштра і Гуджерат. У 1961 р зі штату Ассам за національною ознакою був виділений штат Нагаленд. Крім того, було створено декілька хіндімовних штатів (Уттар Прадеш, Мадхья-Прадеш, Біхар) [5, с. 11].

Варто зазначити, що процес реорганізації територіальної організації за національним принципом влади продовжується і в XXI столітті. Приміром, у 2014 р. Парламентом Індії був схвалений законопроект про реорганізацію штату Андхра-Прадеш шляхом виділення з його складу 10 округів, що утворили новий штат – Телінгана [7]. Наразі в Республіці Індія існує 29 штатів і 7 територій (6 союзних територій і один Національний столичний округ Делі). Як зазначають дослідники, сучасний індійський федералізм виступає як форма забезпечення територіальної цілісності держави та національного плюралізму, спосіб досягнення національної злагоди в країні, а також сприяє збереженню національної самобутності і політико-правової автономності суб'єктів федерації [8, с. 9].

Системно-структурний елемент територіальної організації влади представлений федеральними (вищими) органами влади, органами влади штатів і союзних територій й органами місцевого управління. Індійський федералізм відрізняється централізованим

характером вертикальних взаємин органів публічної влади, створеними на різних рівнях адміністративно-територіального устрою країни. Централізація управління в Індії зумовлена різними факторами: - причинами створення федерації – потребою об'єднання країни; - традиціями, пов'язаними з колоніальним характером управління Індії; - способом утворення федерації. Індійська федерація була утворена не угодою сторін, а на основі законодавчого акта центральної влади, а саме, Конституції країни; - значною кількістю населення (станом на 2017 р. – 1 318 700 000) тощо [5; 8].

На сучасному етапі централізм територіальної організації влади в Республіці Індія проявляється в наступному:

1). Встановлення на рівні Основного закону країни засад компетенційної експансії федерації в державно-регіональних відносинах. Зокрема, Парламент Індії має виключне право переглядати не тільки кордони і назви штатів, але і саме існування штатів (статті 2 і 3 Конституції). Розподіл законодавчих повноважень проведено на користь Федерації, причому штати знаходяться в повній фінансовій залежності від центральної влади (Частина XI «Відносини між Союзом і штатами» та Частина XII «Фінанси, майно, контракти і позови» Конституції). Під час дії надзвичайного стану Союз отримує можливість приймати закони з предметів відання штатів (ст. 250 Конституції), а федеральна виконавча влада компетентна давати такі розпорядження будь-якому штату, які Уряд Індії вважає необхідними (ст. 256 Конституції) тощо [4];

2). З метою раціонального управління та на основі Частини III «Зони та зональні ради» Акту про реорганізацію штатів (1956 р.) об'єднання штатів у зони – Північну, Північно-східну, Центральну, Східну і Західну. У кожній з цих зон утворена консультативна рада, яка компетентна розвивати співпрацю між штатами. Зональні ради складається з: (а) міністра Союзу, який призначається Президентом; (б) головного міністра кожного штату, який входить до складу цієї зони [6];

3). Запровадження спеціальних адміністративно-територіальних одиниць, які очолюються державним службовцем, що призначається центральною владою. Так, окремі

суб'єкти федерації поділяються на підрозділи – так звані «divisions», які управляються старшим службовцем IAS – комісаром уряду. Наразі створено 12 «divisions» (Ассама, Біхар, Харьяни тощо). Кожний штат і територія за наявності в них «divisions» поділяються на districts – округи або райони (станом на 2017 р. – 640). Органами управління округів є: - посадова особа, відповідальна за адміністрування та збір доходів, яка може іменуватися заступником комісара, районним магістратом, районним колектором, офіцером Адміністративної служби Індії; - верховний інспектор поліції (заступник комісара поліції, співробітник Індійської міліції), який несе відповідальність за підтримку правопорядку; - заступник охоронця лісів (офіцер Індійської лісової служби), який відповідає за охорону лісів, навколишнього середовища та життєдіяльності району. Крім цього, до складу округів входять техсіли (tehsils) та талуки (talukas) (станом на 2017 р. – 5924) [9];

4). Відсутність у штатах власних конституцій зумовлює регламентацію організації та діяльності місцевого самоврядування на рівні федерального Основного закону. У результаті внесення у 1992 р. до Конституції Індії 73 і 74 поправок автономія сільських та міських органів самоврядування отримала визнання і гарантії. Відповідно на сьогодні – це ст.40 Частини IV «Керівні принципи політики держави», Частина IX «Панчаяти», Частина IXA «Муніципалітети», Додаток 11 і Додаток 12 [4]. На федеральному рівні окремі акти Парламенту (Акт про муніципальну корпорацію в Делі (1957 р.), Положення про панчаяти (1996 р.) та ін.) визначають основні принципи організації та діяльності органів місцевого самоврядування в штатах і союзних територіях. Якщо союзне законодавство є рамковим по своїй суті, то у законодавчих актах суб'єктів федерації детально регламентується порядок формування та організаційна будова органів місцевого самоврядування, їх функції, компетенція, форми і методи роботи (Акт про панчаяти штату Тамілнад (1994 р.), Акт про Панчаяти Радж штату Біхар (2006 р.), Акт про Панчаяти Радж штату Гоа (1994 р.), Акт про муніципалітети штату Хімачал-Прадеш (1994 р.), Акт про децентралізацію влади штату Керала (2000 р.) й ін.) [10; 11]. У цілому аналіз законодавчих актів про місцеве самоврядування, прийнятих

легіслатурами штатів і союзних територій, свідчить про стандартний підхід до встановлення організації та діяльності муніципалітетів і панчаятів.

Слід відзначити, що підвалини сучасної організації органів місцевого самоврядування було закладено англійцями в 1882 році резолюцією лорда Ріпон. До 1900 року по всій країні були створені ради на рівні округів і субокругів, що склалися з призначених осіб під головуванням колектора. У 1907 році королівська комісія з децентралізації визнала село низовим ланкою сільського самоврядування як традиційну ланку місцевого самоврядування і запропонувала створити на виборній основі панчаяти у всіх селах, які отримали право на державну дотацію. Ці положення увійшли в основу Державного акта 1919 р. – першої колоніальної Конституції Британської Індії. З 1919 по 1925 роки у восьми провінціях Британської Індії були прийняті акти про панчаяти, в яких визнавалося право на сільського самоврядування [12, с. 10]. Незважаючи на те, що індійський державний діяч М. Ганді вважав панчаяти – майбутнім Індії, після проголошення незалежності Індії дана система була скасована. Недооцінка ролі панчаятів для розвитку управління в сільській місцевості призвела до занепаду селищ. І тільки з 1959 року, починаючи зі штату Раджастхан, система Панчаят Радж отримала друге народження [13].

Наразі функціонує 257 000 місцевих органів влади, серед яких 252 249 сільських та 4 751 міських. Органи місцевого самоврядування в сільській місцевості утворено на трьох рівнях: 1) базовий рівень – 245 027 панчаятів сел (gram panchayat); 2) середній рівень – 6 614 панчаятів блоків (panchayat samaiti); 3) рівень округів – 608 зіла парішад (zila parishad) [10]. Міські місцеві органи влади включають муніципальні корпорації для міст, муніципалітети для великих міст та міські панчаяти для маленьких міст. Муніципальні корпорації утворюються у містах з населенням більше одного мільйона осіб. Населення таких міст обирає генеральну раду, члени якої зі свого складу обирають мера міста. У свою чергу, уряд штату призначає комісара муніципальної корпорації, який представляє виконавчу владу. Інтереси муніципалітетів великих міст представляють муніципальні ради і мер. На початку XXI ст. в Індії нараховувалося

35 таких муніципальних корпорацій, в яких проживає 108 мільйонів осіб або 10,5% від загальної кількості індійського населення. Наприклад, в Мумбаї мешкає понад 16 мільйонів осіб – це четверте за кількістю населення місто у світі [14];

5). Введення в систему місцевого самоврядування принципу ієрархічної підпорядкованості – вищестоящі органи місцевого самоврядування контролюють діяльність нижчестоящих. Приміром, на зліа парішад покладено зобов'язання здійснювати загальний нагляд за діяльністю панчаятів базового рівня, розподіляти державні субвенції та дотації, затверджувати їх бюджет [13];

6). Запровадження відповідальності Міністерств Міського розвитку, Житлово-комунального та Міського господарства, Зменшення бідності, Панчаятів Радж і Сільського розвитку за стан відповідних сфер на місцевому рівні та діяльність державної адміністрації певного адміністративно-територіального рівня. Причому в надзвичайних обставинах виконавча влада можуть розпустити органи місцевого самоврядування та безпосередньо керувати місцевими справами до шести місяців. Наприклад, у ст. 9 Муніципального Акту штату Химачал-Прадеш (1994 р.) закріплено право Уряду штату ліквідувати будь-яку муніципальну територію з наступною передачею на баланс Уряду майна і власності ліквідованого муніципалітету [15]. Крім того, органи виконавчої влади беруть участь у розробці законів, підзаконних актів, посібників, інструкцій та програм розвитку певних сфер на території панчаятів і муніципалітетів [10].

Варто зазначити, що на сучасному етапі в індійській науці існує бачення Індії як багаторівневої федерації з децентралізованим управлінням. Так, голова Інституту соціальних наук у місті Нью-Делі Д. Метью вважає, що запровадження в законодавстві квот представництва в місцевих радах для племен і жінок зміцнило засади демократичного ладу та зменшило конфліктність у суспільстві [16]. Разом з тим, вчені визначають і наявність системних проблем в сфері державно-регіонально-локальних відносин. Зокрема, професор Науково-дослідного центру Азії Р. Айджаз підкреслює, що місцеві органи влади не

в змозі ефективно працювати з різних причин. Найбільш очевидним, за його думкою, є нестача власних фінансових ресурсів і новітніх технологій на місцевому рівні. Крім того, недостатня державна фінансова підтримка, брак грошей для реалізації інвестиційних проєктів, невивплата заробітної плати або її не вчасна виплата, відсутність належної кваліфікації співробітників місцевих органів влади заважають розвитку місцевого управління [17].

Розуміння структурних і функціональних проблем територіальної організації влади спонукає державу проводити серйозні щорічні дослідження, у наслідок яких виокремлюються здобутки, проблемні питання і шляхи їх вирішення на певному етапі. Наприклад, Міністерство Панчаятів Радж у звіті «У якому напрямку рухається демократія та деволюція в Індії (2015 – 2016 рр.)?» акцентує увагу на таких досягненнях, як: - прийняття в усіх штатах актів про місцеве управління, які відповідають федеральному законодавству; - створення в усіх штатах виборчих комісій, під контролем яких відбулися чергові місцеві вибори; - формування в усіх штатах фінансових комісій, які надають рекомендації щодо фіскальної децентралізації; - покращення інфраструктури та системи управління в панчаятах. Одночасно, в дослідженні звертається увага на проблеми, які гальмують впровадження оперативного ядра деволюції. Зокрема, це стосується недостатньої передачі функцій на основі принципу субсидіарності, незадовільної роботи місцевих чиновників під керівництвом виборних осіб, невідповідності фінансових зобов'язань функціональній відповідальності [18].

Висновки. Підсумовуючи вище зазначено, варто вказати наступне. Конституція Індії (1949 р.) досить детально регулює територіальну організацію влади. Відповідно до Конституції Індія представляє собою Союз 29 штатів і 7 територій. Сучасний індійський федералізм виступає як гарантія територіальної цілісності держави та спосіб досягнення національної злагоди в країні. Разом з тим, територіальна організація влади вирізняється централізованим характером вертикальних і горизонтальних взаємин органів публічної влади, який проявляється в наступному: - встановлення на рівні Основного закону засад компетенційної експансії федерації в державно-регіональних

відносинах; - з метою раціонального управління державою об'єднання штатів у зони; - запровадження спеціальних адміністративно-територіальних одиниць, які очолюються державним службовцем, що призначається центральною владою; - зважаючи на відсутність конституцій штатів, регламентація організації та діяльності місцевого самоврядування на рівні федерального Основного закону; - введення в систему місцевого самоврядування принципу ієрархічної підпорядкованості; - закріплення відповідальності органів виконавчої влади за стан місцевих справ. Водночас, конституційно-правові реформи кінця ХХ ст. і початку ХХІ ст. сприяли модернізації територіальної організації

влади в напрямку деконцентрації влади та фінансової децентралізації. Протягом декількох останніх років продовжується впровадження організаційно-правових механізмів, покликаних забезпечити подальшу деволюцію публічного управління на основі принципу субсидіарності.

Список використаних джерел:

1. Ганущак Ю. Реформа територіальної організації влади / Ю. Ганущак. — К. : ТОВ «Софія-А», 2013. – 160 с.
2. Лялюк О. Ю. Територіальна організація публічної влади в Україні як конституційно-правова категорія / О. Ю. Лялюк // Теорія і практика правознавства. – Вип. 1 (5) / 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/>.
3. Лазор О. Д. Місцеве управління: понятійно-категоріальний апарат / О. Д. Лазор, Л. Р. Михайлишин // Демократичне врядування. – 2009. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lvivacademy.com/visnik3/zmist.html>.
4. The Constitution of India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lawmin.nic.in/olwing/coi/coi-english/coi-4March2016.pdf>.
5. Заикин В. В. Особенности возникновения и развития государственного устройства Индии: историко-теоретический аспект : автореф. ... дисс. к. ю. н. : 12.00.01 / В. В. Заикин ; Ставропольский государственный университет. – Ставрополь, 2001. – 24 с.
6. The States reorganisation Act 1956 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lawmin.nic.in/ld/P-АСТ/1956/A1956-37.pdf>.
7. Telangana-The 29th State of India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.indiastudychannel.com/resources/163461-Telangana-The-29th-State-of-India.aspx>.
8. Испаева Г. Б. Индийский федерализм : автореф. ... дисс. к. ю. н. : 12.00.02 / Г. Б. Испаева ; МГУ им. М. В. Ломоносова. – М., 1991. – 23 с.
9. Districts of India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.districtsofindia.com/index.aspx>.
10. The local government system in India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.clgf.org.uk/default/assets/File/Country_profiles/India.pdf.
11. Acts and Rules [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.panchayatgyan.gov.in/centre>.
12. Шайлендра К. Панчаяты как форма местного управления в Индии : автореф. ... дисс. канд. юр. наук : 12.00.02 / – М., 1982 – 18 с.
13. Panchayati Raj [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.panchayatgyan.gov.in/documents/30336/0/3+Panchayati+Raj.pdf/85e560fe-e9cf-46e8-9391-3e4afb2c905e>.
14. ISO Subentity Codes for India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.geonames.org/IN/administrative-division-india.html>.
15. The Himachal Pradesh Municipal Act, 1994 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mcsolan.com/mc%20act%2094.pdf>.

16. Mathew G. Local Government System in India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pildat.org/Publications/publication/FP/LocalGovernmentSysteminIndia_BackgroundPaper.pdf.

17. Rumi Aijaz: Challenges for Urban Local Governments in India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.lse.ac.uk/25190/1/ARCWorkingPaper19RumiAijaz2007.pdf>.

18. Where Local Democracy and Devolution in India is heading towards? Devolution report 2015-16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.panchayat.gov.in/documents/10198/378720/devolution.pdf>.

References:

1. Yu. Hanushchak, Reforma terytorialnoi orhanizatsii vlady / Yu. Hanushchak. – К. : TOV “Sofiiia-A”, 2013. – 160 p.

2. O. Yu. Lialiuk, Terytorialna orhanizatsiia publichnoi vlady v Ukraini yak konstytutsiino-pravova katehoriia / O. Yu. Lialiuk // Teoriia i praktyka pravoznavstva. – Vyp. 1 (5) / 2014 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/>.

3. O. D. Lazor, Mistseve upravlinnia: poniatiino-katehorialnyi aparat / O. D. Lazor, L. R. Mykhailyshyn // Demokrtychne vriaduvannia. – 2009. – No. 4 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.lvivacademy.com/visnik3/zmist.html>.

4. The Constitution of India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://lawmin.nic.in/olwing/coi/coi-english/coi-4March2016.pdf>.

5. V. V. Zaykin, Osobennosti vozniknoveniya i razvitiya gosudarstvennogo ustroystva Indii: istoriko-teoreticheskii aspekt : avtoref. ... diss. k. yu. n. : 12.00.01 / V. V. Zaykin ; Stavropolskiy gosudarstvenniy universitet. – Stavropol, 2001. – 24 p.

6. The States reorganisation Act 1956 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://lawmin.nic.in/ld/P-ACT/1956/A1956-37.pdf>.

7. Telangana-The 29th State of India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.indiastudychannel.com/resources/163461-Telangana-The-29th-State-of-India.aspx>.

8. G. B. Ispaeva, Indiyskiy federalizm : avtoref. ... dyss. k. iu. n. : 12.00.02 / G. B. Ispaeva ; MGU imeni M. V. Lomonosova. – M., 1991. – 23 p.

9. Districts of India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.districtsofindia.com/index.aspx>.

10. The local government system in India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.clgf.org.uk/default/assets/File/Country_profiles/India.pdf.

11. Acts and Rules [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.panchayatgyan.gov.in/centre>.

12. K. Shaylendra, Panchayati kak forma mestnogo upravleniya v Indii : avtoref. ... diss. kand. yur. nauk : 12.00.02 / – M., 1982 – 18 p.

13. Panchayati Raj [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.panchayatgyan.gov.in/documents/30336/0/3+Panchayati+Raj.pdf/85e560fe-e9cf-46e8-9391-3e4afb2c905e>.

14. ISO Subentity Codes for India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.geonames.org/IN/administrative-division-india.html>.

15. The Himachal Pradesh Municipal Act, 1994 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://mcsolan.com/mc%20act%2094.pdf>.

16. Mathew G. Local Government System in India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.pildat.org/Publications/publication/FP/LocalGovernmentSysteminIndia_BackgroundPaper.pdf.

17. Rumi Aijaz: Challenges for Urban Local Governments in India [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://eprints.lse.ac.uk/25190/1/ARCWorkingPaper19RumiAijaz2007.pdf>.

18. Where Local Democracy and Devolution in India is heading towards? Devolution report 2015-16 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.panchayat.gov.in/documents/10198/378720/devolution.pdf>.